

Pages fribourgeoises

Autor(en): **[s.n.]**

Objekttyp: **Group**

Zeitschrift: **Le nouveau conteur vaudois et romand**

Band (Jahr): **95 (1967-1968)**

Heft 7-8

PDF erstellt am: **29.05.2024**

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Inhalten der Zeitschriften. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern.

Die auf der Plattform e-periodica veröffentlichten Dokumente stehen für nicht-kommerzielle Zwecke in Lehre und Forschung sowie für die private Nutzung frei zur Verfügung. Einzelne Dateien oder Ausdrucke aus diesem Angebot können zusammen mit diesen Nutzungsbedingungen und den korrekten Herkunftsbezeichnungen weitergegeben werden.

Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. Die systematische Speicherung von Teilen des elektronischen Angebots auf anderen Servern bedarf ebenfalls des schriftlichen Einverständnisses der Rechteinhaber.

Haftungsausschluss

Alle Angaben erfolgen ohne Gewähr für Vollständigkeit oder Richtigkeit. Es wird keine Haftung übernommen für Schäden durch die Verwendung von Informationen aus diesem Online-Angebot oder durch das Fehlen von Informationen. Dies gilt auch für Inhalte Dritter, die über dieses Angebot zugänglich sind.

Na lèjande dou tyinton dè Glaris

Chu la Sandalp, on valyin l'intsôtenâ-dzo adôdjî ou fin fon dou Linthal, amon kontre le Tödi, tsalochîvè on yâdzo on-inmethâ dè tinyâre, ke ne valyî pâ lè katre fê don tsin. Chti breyâko îrè orgolyâ kemin on pyâ, arogan è intrèpido. I bathèyîvè è agonijâvè to le chan vré dzouè dè krouyè réjon on piti dyêrthenè, pâ tru rèvèlyi, ke fajî le bouébo dè tsalè pè hou kalyoùtsè. Chti bouébo li fayî ché krèvâ dè huyî du l'ena di j'éthèlè a l'ôtra è îrè onko prout chovin kouthâ pè chon patron. Kemin chtiche ly avî tsêrdjî on bî dzouè le bouébelè, ke n'avî hè chènà nè dona mé, d'on travô ou dèchu dè ché fouârthè è ke n'è pâ vinyè a kou dè rèvoudre, l'inmethâ d'êrmalyi li a plyantâ la tîtha din la tsoûdère, yô le lathî îrè in trin dè kouèlyi. N'è pâ fôta dè vo dre ke le pouro li lya trèpachâ, bourlâ è ètofâ. Adon nothron kêfre lyè jelâ trère le cadâvro avô na rotse ke balyîvè drî dèchu la lyére de la Linth. In rintrin ou tsalè lya indjoûlâ lè j'ôtre j'êrmalyi, in loû dejin ke le bouébo ch'îrè probâblyamin tsâblyâ in-alin rapêrtchî lè tchîvrè pè lè vanî, ou momin d'aryâ.

Fêrmo grantin, le kouâ dou bouébo, pindê a bètsevè chu on ban dè rotse éch-kâye. Kan balyîvè di j'îvouâdzo le kouran

dou ryô ramachâvè lêvi, a tsô l'on, lè j'ou dou pouro bouébo. Chatyin kou, on-in viyî guignî on chu la lyére de la Linth.

Aprî on pâ dè j'an, kan ch'imbyâvè ke têt'îrè déhyin oubin oublyâ, fîthâvan la bénichon a Linthal. Tsakon îrè dzoyâ è nothron bregan d'êrmalyî trolyîvè kemin on-inmethâ. Kemin i hlyamâvè dè ché (n'avan pout-îthre in mé dè brè !) lyè jelâ prindre, po ché dècharâ, oun-in-panhya d'îvouè ou ryô, ke pachâvè a rinda la pinta. Îrè in trin dè pouîji le dzu avouî chon tsèpi, kan lya trovâ ou fon dè l'îvouè on piti l'ou, dèvinyè to blyan pè le chèla è lè mortô tin. Tyè n'in d'a-the fê le brejâko ? N'a pâ trovâ plye bî pan tyè dè l'adôdjî ou ruban dè chon tsèpi. Dinche afûblyâ lyè rèvinyè danhyî avouî lè j'ôtro. Ma, to por-on kou, le piti l'ou ché betâ a dzervûtâ è a chanyî vi rodzo. Kan to le mondo lya yu chin, tsakon ché de : « Chin lyè on-ou dou pouro bouébo dè tsalè de la Sandalp è lyè mé tyè chur ke lyè l'êrmalyi ke l'avî fî a muri. » Du chi momin, nyon n'avî mé le go dè danhyî è lè menèthrê lyan du plyèji badyè è lou j'ètsevi. Lè jandârme chon adon arouvâ po rapêrtchî le tinyâre môfîtâ ; chtiche lyè jou djudjî è kondanâ a moâ a Glaris.

(Patois de Charmey.)

Kaisar.

Le krâkèri dè vanî è l'anhyanna

On grimperî, ke grèpechê amon na kalyôutse êchkâye, chê kranpounâvè a min-mô i trotsè dè lètsè vèrdè (*Carex sempervirens*), k'arouvâvè a lyètâ du tro a tro. Fêrmo grantin chê tsgâvè kontre la frîtha, kan, dè vîre-tè-delé, na mota lya trochâ è nothron krâkèri partè a ridèvè, in fajin kotyè katsevindon è pèridrê avô le vanî. Ma, vo ne devenèrâ djiyémé yô l'adyê lyè jelâ atêri ? Min vé vo le dre to tsô : lyè tsejê la tîtha la premîre din la lota de na vilje fêmala ke ch-in-dalâvè in ramachin di grejalè ! A kou chûr ke chtache ne ch-atindî pâ a chta pout'arouvâye. Aprî chin, vinyîdè pâ mè fére inkrêre ke hou bâgrè dè fêmale no trakor-chon pâ !

Le tsamô d'Omata.

Patois de Charmey (Gruyère).

Lè pè dè là, lè gà, le regâllice è la pyôta dè lèvra

Tsakon konyè è pè dè là (*Lycoperdon*). Chon ti komèstiblyo, ma, po lè ramachâ, fô pâ atindre ke chan vouèpo oubin ke fachan la fougère. Le Doyin Tsenô, dè Vuèdin, trovâvè k'îran lè mèlyou chanpi-nyon, k'ôchè jou pu megji.

Lè gà (*Polyporus*) krèchon chyâ chu la fonda di j'âbro ou lè vilje tron. N'in d'a chatyin ke chon bon, ma chon ti plye ou min indigèste. Le tsêrpin chê fabrekè avoui on gà (*Ungulina fomentaria*).

Le regâllice (*Polypodium*) lyè na chouârta dè fyâdze. Lè j'in fan n'in chuchon, bin galyâ chukràye.

La pyôta dè lèvra (*Lycopodium*) krè pèrmî le pî dè tsin è lè lètsè. L'inplyèyîvan'on yâdzô po kolâ le lathî din lè dyètso, in la betin ou fon dou kolyà.

Kaisar.

Patois de Charmey (Gruyère).

Fô pâ to dre ou chènnya...

Din n'a bouna familye dè nothra kotse l-y-a dza katro j'infan, ti rèvèlyi kemin n'a panèrâ dè ratè.

On dzoa, la dona kontè a cha pitita binda ke le bon Diù vou rè l'ou-j'invoulyi on piti. Bin chur ke chta novala n'è pâ-jou chin on tsiron dè j'èchplikahyon... Le dèri dèmandè :

— Adon cherè po kan chi novi poupon ?

— Po le mi dè fèvrè, ke krèyo.

E tote la binda dè fére di chô dè benéje.

To d'on kou, le pye kachèrou chê ravejè è avui di grô j'yè di a cha mère :

— Vo l'é dza de ou chènnya ?...

Pekoji di Chouvin.

Fô prindre chin k'on tràvè...

L'ôtri, m'è tràvo a la bouteka avui n'a filyèta dègremilya ko to. L'avi dza n'a pitita chéra è vinyan dè n'in rèportâ ouna tota frètse.

Li dèmandô :

— T'aré pâ mi amâ on piti frârè po tsandji ?

— O, bin chur ; ma din ha méjon, yô lé mère l'y-è jelâye po tsèrtchi on piti frârè, ti lè bouébo iran to nè. Adon l'a kan mimo mi amâ prindre n'a pitita filyèta...

Pekoji di Chouvin.

Ou catetchimo

— Ditè-vê, moncheu l'incourao, l'è vèré ke le bon Diu li è perto ?

— Ma bin chur, mon galé bouébo.

— Vèr nô, liè achemin à la kaova ?

— Ma vouè, to djuchto.

Adon, lou bouébo chê virè vè chon ami :

— Ora te vè, tyin dzanlyâ, vèr no, no jan rin dè kaova !

Patois de la Grevîre. *H. Perroud.*